

Keski-Suomen sairaanhoitopiirin sairaaloita koskeva
**TERVEYDEN EDISTÄMISEN
TOIMINTAOHJELMA 2009-2013**

Käsitelty Keski-Suomen sairaanhoitopiirin johtoryhmässä 18.5.2009
Johtajaylilääkäri Jukka Puolakka hyväksynyt 26.5.2009

Suomen terveyttä edistävät sairaalat ry:n kesäkoulu 3.9.2009
Maria Hallman-Keiskoski, terveyden edistämisen ylihoitaja

Miksi toimintaohjelma?

Keski-Suomen shp on kansainvälisen Health Promoting Hospitals and Health Services (HPH) verkoston jäsen (v.1998 alkaen) ja Suomen terveyttä edistävät sairaalat ry:n perustajajäsen (v.2001).

Päämääränä on HPH standardien toteuttaminen

HPH päästandardit ovat:

1. Virallinen toimintasuunnitelma (= TE toimintaohjelma)
2. Potilaan tilanteen arviointi
3. Potilaan informointi ja interventiot
4. Terveellisen työympäristön edistäminen
5. Jatkuvuus ja yhteistyö

Lisätietoja: <http://www.stes-hsf.fi/uploads/ohjeet-ja-tyokalut/Kasikirja-ja-itsearviointilomakkeet-2008.pdf>

Toimintasuunnitelmat & itsearviointi

Rakenteet

Koulutus

Liikuntaan kannustaminen

Mielen hyvinvointi

POTILAAT
JA LÄHEISET

ORGANISAATIO

HENKILÖKUNTA

Voimavara-
lähtöisyys

Elämännhallintakeinot
ja -taidot

Tupakoimattomuus

Työhyvinvoinnin tuotteet

Omasta terveydestä
huolehtiminen

Terveyslähtöisyys

Terveellinen ruokailu

Terveyslähtöisyyden
huomioiminen johtamisessa

Alkoholin haitallisen käytön ja riippuvuuksien ehkäisy

Standardien toteutuminen

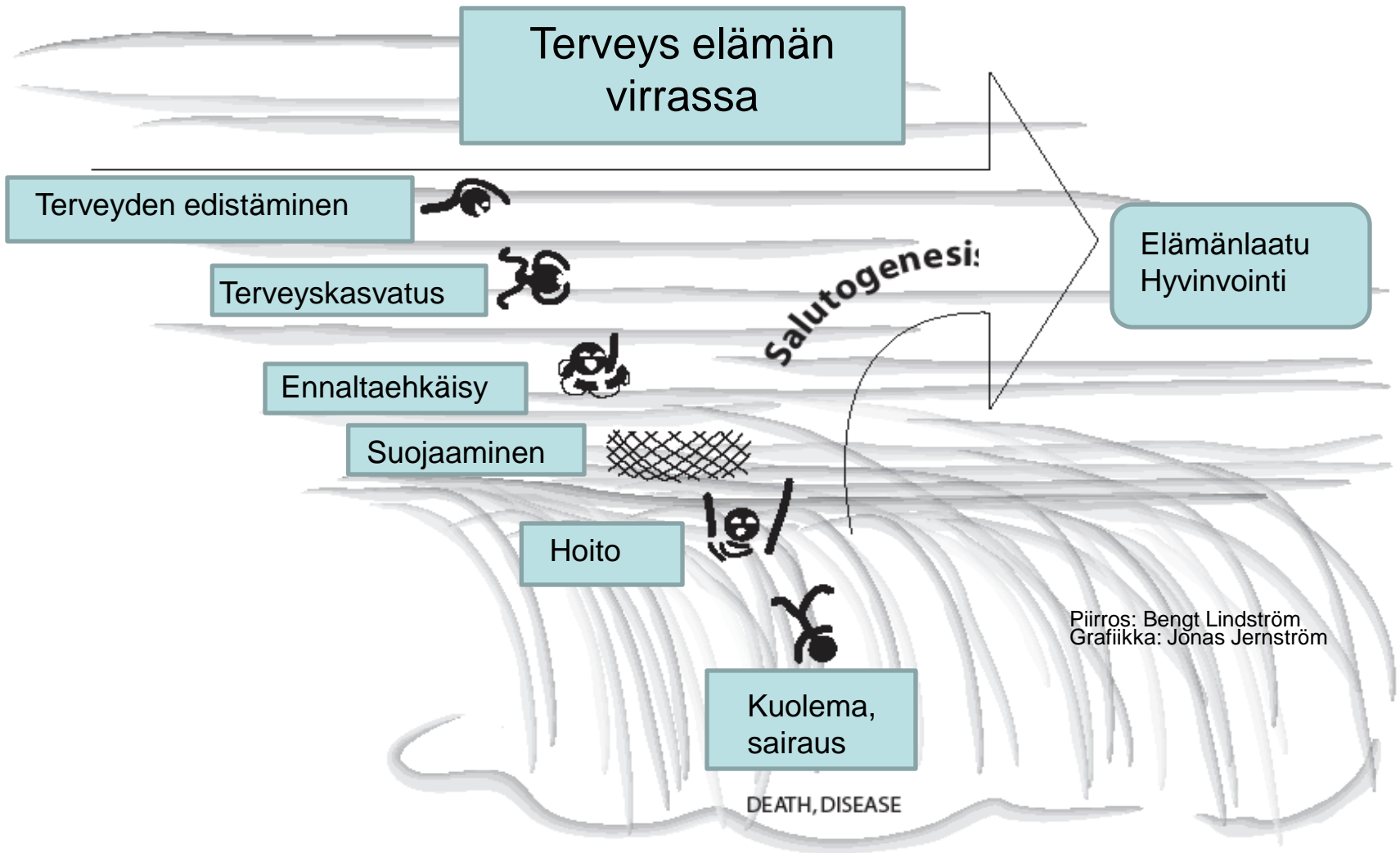
Tukimateriaalit ja -menetelmät

Keskeiset tavoitteet

- ❑ **Terveys- ja voimavaralähtöinen lähestymistapa on osa erikoissairaanhoidon toimintakulttuuria**
- ❑ **Terveyslähtöisyyden huomioiminen johtamisessa**
- ❑ **Terveyden edistäminen on näkyvä osa organisaation käytännön toimintaa**
- ❑ **Yksilön vastuu korostuu omasta terveydestä huolehtimisessa**

Näkökulmia terveyden kehittymiseen

”Kolmikantamalli”

Potilasturvallisuus

Laadunhallinta

Terveyden edistäminen

Ohjelman keskeiset sisällöt

- Tupakoimattomuus**
- Alkoholin haitallisen käytön ja riippuvuuksien ehkäisy** (mm. lääke-, netti-, peliriippuvuus)
- Mielen hyvinvointi** (mm. uni, lepo, palautuminen, stressin hallinta, sosiaaliset suhteet, masennuksen ehkäisy)
- Terveellinen ruokailu** (mm. ylipainon ehkäisy, terveellinen ravinto, ateriarytmi)
- Liikuntaan kannustaminen** (mm. kunto- ja terveysliikunta, toimintakyvyn ylläpito)

Toimintaohjelman sisältöalueiden toteutuminen

Tupakoimattomuus
& Alkoholin
haittakäytön ja
riippuvuuksien
ehkäisy

Terveellinen
ruokailu
&
Liikuntaan
kannustaminen

Mielen hyvinvointi

Henkilökunnan
tuki, koulutus
ja motivointi

Potilaiden hyvä hoito

Terveyden edistämisen toteuttajatahot

Yksilö

Työntekijä

- huolehtii terveydestään ja hyvinvoinnistaan
- sitoutuu noudattamaan terveyden edistämisen periaatteita ja toteuttamaan niitä omassa työssään (kaikilla organisaation tasoilla)
- osallistuu myönteisen työilmapiirin luomiseen

Potilas/asiakas

- huolehtii voimavarojensa mukaan terveydestään ja hyvinvoinnistaan
- huolehtii osaltaan sairautensa/oireittensa tutkimuksen, hoidon ja kuntoutuksen asianmukaisesta toteutumisesta

Terveyden edistämisen toteuttajatahot

(jatkuu)

Vastuualue

- laatii terveyden edistämisen toimintasuunnitelman ja voi halutessaan edelleen tarkentaa terveyden edistämisen toimintasuunnitelmia vastuuyksikkö/toimipiste tasolle
- tai vastuuyksikkö/toimipiste toteuttaa vuosittain terveyden edistämisen itsearviointin

Terveyden edistämisen vastuuhenkilö

- nimetään sairaanhoitopiiriin jokaiselle toimialueelle
- saa säännöllistä koulutusta tehtävänsä ja sitoutuu toimintaohjelman käytännön toteuttamiseen omalla toimialueellaan

Terveyden edistämisen ohjausryhmä

- nimetään vuosille 2009-2013 tarkentaen samalla ohjausryhmän tehtävät

Terveyden edistämisen toteuttajatahot

(jatkuu)

Perusterveydenhuollon vastuuyksikkö

- tukee toiminnallaan ohjelman toteuttamista (mm. preventiotiimi, tietotaitopaja)
- järjestää koulutusta koskien teema-alueita ja menetelmiä
- toimii yhteistyössä alueen kuntien kanssa

Työhyvinvointiryhmä

- vastaa sairaanhoitopiirin työhyvinvoinnin ja johtamisen viitekehyksestä
- kokoaa käytettävissä olevat henkilöstölle tarjottavat työhyvinvointituotteet, joihin myös terveyden edistämisen ja prevention työhyvinvointituotteet sisältyvät

Päättävät viranhaltijat ja luottamushenkilöt

- mahdollistavat toimintaohjelman toteuttamisen
- sitoutuvat yksilöinä huolehtimaan terveydestään ja hyvinvoinnistaan

Toteuttamiskeinot

- Vastuualueiden tai vastuuyksiköiden/toimipisteiden terveyden edistämisen toimintasuunnitelmat
- Terveyden edistämisen itsearviointi
- Koulutus
kohdennettuna henkilökunnalle ja esimiehille
- Työvälineet, materiaalit, menetelmät ja rakenteet

Terveysten edistämisen itsearviointi

Vastausvaihtoehdot: Kyllä – Osittain – Ei – Ei koske

2. Terveellinen työympäristö

Johdon tehtävänä on luoda edellytykset sairaalan kehittymiselle terveellisenä työympäristönä. Tämän kohdan tavoitteena on luoda terveellinen ja turvallinen työympäristö ja tukea työntekijöitä oman terveyden edistämisessä.

2.2 Sairaalan henkilöstöstrategiaan sisältyy henkilökunnan terveyden edistämistaitojen kehittäminen ja koulutus.

Mittarit:

2.2.1 Uudelle henkilökunnalle annetaan perehdytys, joka sisältää sairaalan terveyden edistämisen toimintaohjelman

2.2.2 Uudelle henkilökunnalle annetaan perehdytys, joka sisältää sairaalan potilasturvallisuussuunnitelman (VALMISTEILLA)

2.2.3 Työntekijät tekevät omakohtaisesti seuraavat terveyden riskiarviot:

- * Fageströmin testi
- * Audit tai Audit-C testi
- * Masennustesti
- * Painoindeksi (BMI) selvitetään
- * FIT-mittari

2.2.4 Henkilökunnan koulutukseen sisältyy terveyden edistäminen

2.2.5 Toimipisteessä kehitetään moni ammatillisesti työkäytäntöjä ja ohjeita

2.2.6 Vajaakuntoisia työntekijöitä ja pitkiltä sairauslomilta palaavia tuetaan asianmukaisesti

Terveyden edistämisen itsearviointi

3. Potilaan/asiakkaan tilanteen arviointi

Terveysalan ammattilaiset arvioivat järjestelmällisesti terveyden edistämisen tarpeita yhdessä potilaan kanssa. Tämän toiminnan tarkoituksena on tukea potilaan hoitoa, parantaa ennustetta ja edistää potilaan terveyttä ja hyvinvointia.

3.3 Terveyden edistämistarpeita arvioitaessa huomioidaan potilaan sosiaalinen ja kulttuurinen tausta sekä aikaisemmat potilasta koskevat tiedot

Mittarit:

3.3.1 Hoitoon tullessa arvioidaan tarvitseeko potilas saattajan ja/tai tulkin vastaanotolla ja ohjaustilanteissa

3.3.2 Potilaan sosiaalinen ja kulttuurinen tausta huomioidaan terveyden edistämisen suunnittelussa

3.3.3 Potilasasiakirjoihin kirjataan potilaan, hyvinvoinnin ja terveyden kannalta oleellinen tieto, joka koskee esimerkiksi riskiryhmään kuulumista tai sosiaalista taustaa

3.3.4 Potilaalle kerrotaan hoitoon liittyvistä yksilöllisistä riskeistä huomioiden hänen terveydentilansa

3.3.5 Tieto hoidon riskejä koskevasta keskustelusta kirjataan sairauskertomukseen

Seuranta ja arviointi

- **Sairaanhoidopiirin johtoryhmä seuraa**

K-S shp:n uudistettavaan strategiaan kuvattavia päästandardeja mittaavia terveyden edistämisen määrällisiä arviointiperusteita eli indikaattoreita

- **Terveyden edistämisen ohjausryhmä**

- arvioi vuosittain HPH-standardien toteutumista
- arvioi v.2011 alkaen kahden vuoden välein ohjelman toteutumista ja vaikuttavuutta raportoiden sairaanhoidopiirin johtoryhmälle

- **Vastuualue tai vastuuyksikkö/toimipiste**

- tekee vuosittain terveyden edistämisen toteutumista koskeva n itsearvioinnin Webropol – alustaa hyödyntäen
- vastuualueen tai vastuuyksikön/toimipisteen esimies on vastuussa itsearvioinnin toteuttamisesta

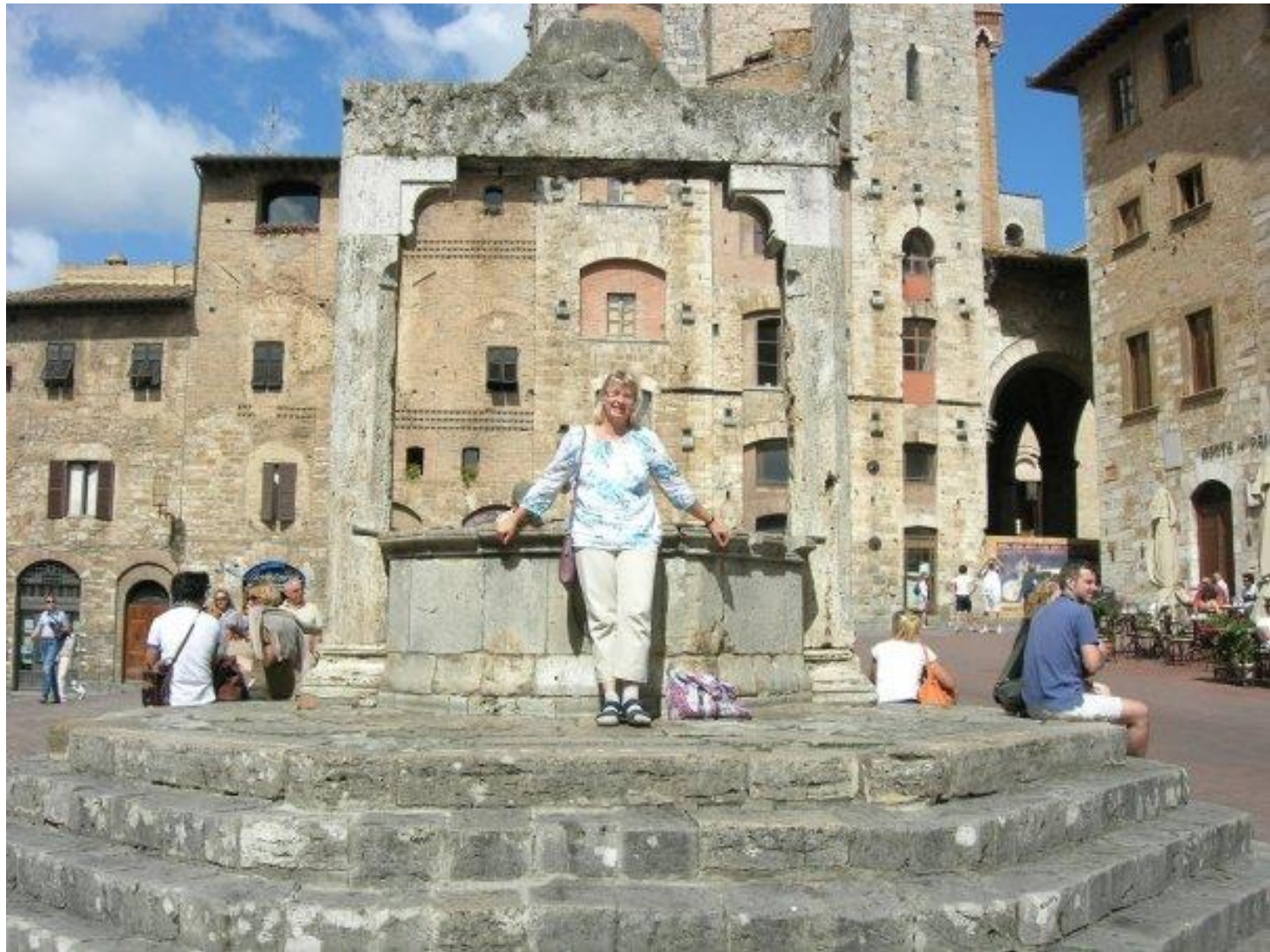
- **Yhteistyössä yliopiston ja ammattikorkeakoulun kanssa**

- käynnistetään ohjelmaa koskevia opinnäytetöitä
- käynnistetään suunnitelmallinen vaikuttavuustutkimus

Syksyn 2009 TE toimintaa

- Te yhteyshenkilötapaamiset ke 2.9 ja ti 17.11
- Elämän Ilon** Viikko 26.10 – 1.11 (vko 44)
- Potilasjärjestöjen Valoviikot 2. – 22.11 (vko 45-47)

- Itsearviointin (siis työyksiköiden) pilotointi
- Taustadokumentin valmistuminen
- Tiedottaminen TE toimintaohjelmasta
- TE toimintaohjelman tueksi ”herätteet sisältöalueittain”
- Artikkelit opiskelijoiden tekemästä terveyden edistämisen laadunarvioinnista syksy 2008 – kevät 2009
- Savuton sairaala toimintaohjelman päivittäminen
- Toimintatapojen kehittäminen oman terveyden tueksi

Työniloa alkavaan syksyyn!

Elämän Ilon Viikko

26.10 – 1.11 (vko 44)

- ❖ Tervehtiminen – Ruokailu & Tauot – Myönteinen palaute kunniaan !
- ❖ Santra: hauska taukoliikuntaohjeistus päivittäin, Viikon ”kultamunaus” – koosteet, kyselyjä ym.
- ❖ **Elämän Ilon** VESSA (henkilökunnan) & paras vessakirjoitus
- ❖ Draamaryhmien ”kokoukset”
- ❖ ”Voimaa väreistä” – työpaja tiistaina 27.10 kello 13-17 KVS:n Käspaikka
- ❖ ”Voimauttava valokuva”
- ❖ Inbody –mittaukset 29.-30.10.2009
- ❖ Teatteri E4:n esitys ”70-luvun musiikkijuttu” keskiviikkona 28.10.2009 kello 19.00 A-salilla
Liput 5 euroa Terveystietokeskus Palanssista, vain henkilökunnallemme!
- ❖ Esittelypisteitä, mittauksia, musiikkia, tarjouksia ym. mieltä virkistävää

- ❖ JÄRJESTÄJINÄ mm. yksittäiset työntekijät, Terveyden edistäminen ja preventio, Työsuojelu, Jyväskylän Seudun Työterveys, Jyväskylän Seudun Matkailu, Terveys ry, Kahvio Paussi, Liikelaitos Caterina, Liikelaitos Medikes, K-S Kunto ry...